
**Przygotowanie nauczycieli szkolnych do roli mentora
(opiekuna praktyk pedagogicznych) w projekcie
„Nowa jakość praktyk pedagogicznych II”**

Wojciech Starościak
Magdalena Kübler
Halina Guła-Kubiszewska
Stanisław Czyż

WYŻSZA SZKOŁA
HUMANITAS

Sosnowiec 2015

Recenzja:

dr hab. Piotr Oleśniewicz

Copyright © 2015: Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu
Wszelkie prawa zastrzeżone

Egzemplarz bezpłatny (publikacja bezpłatna)

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

ISBN: 978-83-64788-37-6

Nakład: 300 egz.

Wydawca:

Oficyna Wydawnicza „Humanitas”

ul. Kilińskiego 43

41-200 Sosnowiec

Redakcja i koordynacja produkcji: AD VERBUM Iwona Kresak

Opracowanie typograficzne: Krzysztof Zdunek

Projekt okładki: Blue-AB Beata Poźniak

Zdjęcie na okładce: Fotolia

Druk i oprawa: Wrocławska Drukarnia Naukowa PAN im. S. Kulczyńskiego

Spis treści

O projekcie „Nowa jakość praktyk pedagogicznych II”	5
1. Szkolenie nauczycieli przygotowujące do roli mentora	9
1.1. Tematyka szkoleń dla nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych	11
1.2. Regulamin naboru nauczycieli szkolnych i ich pracy jako opiekunów praktyk pedagogicznych.....	17
2. Ewaluacja efektywności szkoleń dla nauczycieli przygotowujących do roli mentora	21
2.1. Analiza i interpretacja opinii nauczycieli dotyczących ewaluacji szkoleń.....	23
2.2. Analiza i interpretacja efektów szkoleń w zakresie wiedzy i umiejętności nauczycieli	31
3. Podsumowanie	33
Piśmiennictwo	37
Załączniki.....	39
1. Lista szkół ponadgimnazjalnych biorących udział w projekcie.....	39
2. Kwestionariusz ankiety ewaluacyjnej szkolenia	41
3. Kwestionariusz oceny wiedzy (praktyka 2012/2013)	44
4. Kwestionariusz oceny wiedzy (praktyka 2013/2014)	48
5. Kwestionariusz oceny wiedzy (praktyka 2014/2015)	52

O projekcie „Nowa jakość praktyk pedagogicznych II”

Projekt „Nowa jakość praktyk pedagogicznych II”¹ to przedsięwzięcie realizowane w Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu w okresie od 10.10.2012 r. do 30.10.2015 r. Był on współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (POKL) (Priorytet III. Wysoka jakość systemu oświaty, Działanie 3.3. Poprawa jakości kształcenia, Poddziałanie 3.3.2. Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli – projekty konkursowe)².

W tworzenie projektu zaangażowane były również: organ prowadzący szkołę – gmina Wrocław, Wydział Edukacji i Dział Projektów Edukacyjnych oraz organ wytypowany do współpracy przy realizacji projektu w imieniu gminy – Wrocławskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli (WCDN).

W uzasadnieniu we wniosku o dofinansowanie wskazano m.in. następujące powody, dla których przygotowano projekt:

1. Niski poziom jakościowy praktyk pedagogicznych, wynikający z dotychczasowego programu praktyk, który nie uwzględniał nowych form realizacji zajęć z wychowania fizycznego i zainteresowań sportowych uczniów; ze słabego przygotowania nauczycieli szkolnych do roli opiekunów praktyk; z małego dostępu nauczycieli szkolnych do specjalistycznych szkoleń; z niewielkiej motywacji nauczycieli szkolnych, spowodowanej niskim wynagrodzeniem za opiekę nad studentem; z braku specjalistycz-

¹ „Nowa jakość praktyk pedagogicznych II” – nr projektu: POKL.03.03.02-00-044/12; nr konkursu: 6/POKL/3.3.2/2009; współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

² Priorytet 3.3.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki był programem pod ogólnym tytułem „Przygotowanie wybranych szkół do realizacji praktyki przez studentów przygotowywanych do wykonywania zawodu nauczyciela”. Wniosek, napisany w zespole (w kolejności alfabetycznej): dr S. Czyż, dr hab. H. Guła-Kubiszewska, dr M. Kübler, dr M. Miszkurka oraz dr W. Starościak, otrzymał pierwsze miejsce w konkursie nr 6 (XXVI runda). W ramach wniosku uwzględniono także sugestie partnera projektu – gminy Wrocław.

nego przygotowania studentów podejmujących się pracy z młodzieżą; z braku bądź niewystarczającej ilości pomocy dydaktycznych pozwalających na realizację zajęć z wychowania fizycznego według nowych standardów.

2. Niski poziom praktyk w zakresie organizacyjnym, wynikający ze słabej komunikacji nauczycieli akademickich, nauczycieli szkolnych i studentów; ze sporadycznego wizytowania szkół i przeprowadzania obserwacji przez nauczycieli akademickich; z często przypadkowego wyboru szkoły przez studenta do realizacji praktyki; z często nierzetelnej realizacji zadań przez studenta; z rozbieżności między faktycznym poziomem realizacji zadań a jego odzwierciedleniem w dokumentacji w dziennikach praktyk pedagogicznych.

Wobec takich wyników diagnozy głównym celem projektu była zmiana organizacji i poprawa jakości praktyk pedagogicznych dla studentów studiów magisterskich. Dążąc do realizacji tego celu, zaplanowano osiągnąć wskaźniki dotyczące m.in.:

- zdobycia przez studentów dodatkowych kompetencji w zakresie prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego i odbycia praktyki pedagogicznej z zastosowaniem superwizji; zdobycia dodatkowej wiedzy, kompetencji i umiejętności pedagogicznych i wychowawczych;
- lepszego przygotowania nauczycieli szkolnych (NS) do opieki nad studentami oraz do realizacji zajęć z wychowania fizycznego według nowych standardów.

Dodatkowo udział w projekcie miał doprowadzić do:

- zbudowania stałej współpracy szkół ponadgimnazjalnych z uczelnią i organem nadzorującym szkoły poprzez wymianę doświadczeń;
- przygotowania nauczycieli do wykorzystywania narzędzi rzetelnej oceny praktyk, a przez to do wzrostu jakości edukacji;
- dostosowania programu praktyk przez nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych do zainteresowań sportowych uczniów, zgodnie z nową podstawą programową.

Realizacja celu głównego oraz osiągnięcie wskaźników zaplanowanych w jego ramach miały się przyczynić do uzyskania oczekiwanych efektów realizacji Priorytetu POKL.

Głównymi beneficjentami projektu byli studenci studiów magisterskich (II stopnia), którzy – zgodnie z programem studiów – odbywali praktykę pedagogiczną w szkołach ponadgimnazjalnych, oraz nauczyciele wychowania fizycznego z wrocławskich szkół ponadgimnazjalnych. Ostatecznie w przedsięwzięcie zaangażowały się 33 szkoły

ponadgimnazjalne z Wrocławia, co stanowi zdecydowaną większość wszystkich placówek tego typu w mieście³. Deklarację przystąpienia do projektu złożyło 135 nauczycieli szkolnych oraz 604 studentów⁴. W realizacji praktyk pedagogicznych wzięło również udział 26 nauczycieli akademickich, którzy pełnili rolę superwizorów.

³ Lista szkół ponadgimnazjalnych, które brały udział w projekcie, została przedstawiona w załączniku 1.

⁴ Projekt zakładał, iż przystąpią do niego 3 roczniki studentów II roku II stopnia w liczbie 600 osób (jeden ze wskaźników). Natomiast już po rozpoczęciu projektu okazało się, że z powodu spadku ogólnej liczby studentów uczących się na Wydziale Wychowania Fizycznego AWF we Wrocławiu niemożliwe będzie spełnienie jednego z głównych jego założeń. Zdecydowano się zatem zmienić program studiów dla I roku II stopnia, tak aby w planie znalazły się praktyki pedagogiczne w szkołach ponadgimnazjalnych, i włączyć ten rocznik do projektu.

1. Szkolenie nauczycieli przygotowujące do roli mentora

Projekt „Nowa jakość praktyk pedagogicznych II”⁵ był merytorycznie ściśle powiązany z projektem „Nowa jakość praktyk pedagogicznych”⁶, który rozpoczęto wdrażać w Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu wcześniej, bo w roku 2011. Projekt NJPP dedykowany był praktykom pedagogicznym w szkołach podstawowych i gimnazjach, projekt NJPP II natomiast praktykom w szkołach ponadgimnazjalnych. Konstrukcję obu modeli oparto na tych samych innowacyjnych założeniach, tak aby zachować ciągłość kształcenia praktycznego studentów studiów I i II stopnia na AWF we Wrocławiu. Autorzy projektów podjęli liczne nowatorskie działania, skierowane do wszystkich podmiotów zaangażowanych w nową jakość praktyk. Wśród najistotniejszych znalazły się szkolenia dla nauczycieli wychowania fizycznego, których celem było właściwe przygotowanie ich do roli opiekunów studentów podczas praktyk pedagogicznych. Jednym z najważniejszych elementów, na które skarżyli się studenci w odniesieniu do wcześniejszych praktyk, było to, że bardzo często przygotowanie nauczycieli nie wydawało się wystarczające oraz że szkoły, w których studenci odbywali praktyki, nie były do tego należycie przygotowane⁷. Takie sytuacje nie powinny mieć miejsca, natomiast się zdarzają i będą zdarzać, biorąc pod uwagę, że w Polsce nie istnieje obowiązek ustawicznego doksztalcenia się, a ponadto dyrektorzy wielu szkół nie określają zasad

⁵ W pracy będzie stosowany zamiennie skrót nazwy projektu „NJPP II”.

⁶ „Nowa jakość praktyk pedagogicznych” – nr projektu: POKL.03.03.02-00-069/10; nr konkursu: 6/POKL/3.3.2/2009; współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. W pracy będzie stosowany zamiennie skrót nazwy projektu „NJPP”.

⁷ Bardzo dużo o kształcie poprzedniego systemu praktyk napisano w monografiach wydanych w ramach projektów NJPP i NJPP II: W. Starościk, S. Czyż, H. Guła-Kubiszewska: Nowa jakość praktyk pedagogicznych w szkołach podstawowych. Oficyna Wydawnicza „Humanitas”, Sosnowiec, 2014; H. Guła-Kubiszewska, W. Starościk, S. Czyż, M. Kübler: Nowa jakość praktyk pedagogicznych w gimnazjach. Oficyna Wydawnicza „Humanitas”, Sosnowiec, 2014; M. Kübler, W. Starościk, H. Guła-Kubiszewska, S. Czyż: Nowa jakość praktyk pedagogicznych w szkołach ponadgimnazjalnych. Oficyna Wydawnicza „Humanitas”, Sosnowiec, 2015.

organizacji doskonalenia zawodowego nauczycieli⁸. Jeżeli nauczyciel studiował wiele lat temu, a w międzyczasie doszło do głębokich zmian w teorii wychowania fizycznego, metodyce wychowania fizycznego, metodykach szczegółowych itd., nauczyciel może nie mieć wystarczających kompetencji do wspierania studenta w realizacji jego zadań. Powodem problemu był niewątpliwie brak stałej współpracy uczelni z placówkami i nauczycielami zaangażowanymi w odbywanie praktyk przez studentów. Autorzy mają nadzieję, że dzięki projektowi NJPP II ta sytuacja się zmieniła i nadal będzie ewoluować w pozytywnym kierunku w całym 5-letnim okresie trwania projektu.

Wspomniane powyżej argumenty tłumaczą, dlaczego nauczyciele wychowania fizycznego – obok studentów – stali się głównymi beneficjentami projektu i dlatego to na nich skupiły się kluczowe oddziaływania. Dzięki udziałowi w szkoleniach nauczyciele mieli stać się mentorami, czyli osobami pełniącymi bardzo ważną i odpowiedzialną funkcję; wraz z superwizorami (nauczycielami akademickimi) mieli otoczyć studentów takim wsparciem, aby ci mogli odkrywać i rozwijać swój potencjał w drodze do samo-realizacji zawodowej⁹.

Przeprowadzone szkolenia dla nauczycieli miały się przyczynić przede wszystkim do tego, aby studenci trafili na praktyki zawodowe do miejsc i ludzi właściwie do tego przygotowanych. Chodziło w tym również o to, aby lider projektu miał realny nadzór nad tymi jednostkami, co nie było możliwe we wcześniejszym systemie, kiedy to studenci wybierali nauczycieli i szkoły rozmieszczone na terenie całej Polski. Doprowadziło to do sytuacji, w której uczelnia miała ograniczony wpływ na jakość praktyk w szkołach. Stąd w projekcie ograniczono wybór szkół tylko do wrocławskich szkół ponadgimnazjalnych, co wpisuje się w treści wynikające z rozporządzenia dotyczącego kształcenia nauczycieli¹⁰. Pozwoliło to również ujednoczyć poziom kształcenia studentów poprzez szkolenie nauczycieli według tego samego programu.

⁸ Informacja o wynikach kontroli. Wychowanie fizyczne i sport w szkołach publicznych, KNO-410-01-00/2009. Najwyższa Izba Kontroli, Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego, Warszawa, 2010.

⁹ H. Guła-Kubiszewska, M. Lewandowski: Jak rozwijać samowiedzę uczestników kultury fizycznej. Wydawnictwo AWF, Wrocław, 2007.

¹⁰ Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, Dz.U. 2012, poz. 131.

1.1. Tematyka szkoleń dla nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych

Szkolenie dla nauczycieli odbywało się każdorazowo przed praktyką w danym roku akademickim, a udział w nim był jednym z głównych warunków uczestnictwa jako mentor w danej edycji praktyki. Pomysł na układ szkoleń wiązał się z innym elementem projektu. Mianowicie na udziale nauczycieli w projekcie zyskały również ich szkoły, które otrzymały nietypowy sprzęt sportowy. Jego wybór poparty był analizą założeń współczesnego wychowania fizycznego i treści podstawy programowej¹¹. Szkoły otrzymały po 10 zestawów sprzętu, który pozwala na uprawianie nowoczesnych form aktywności fizycznej. Były to:

- kije do nordic walkingu,
- pulsometry,
- krokomierze,
- maty fitness,
- stepy fitness,
- ciężarki fitness,
- piłki fitball.

Godziny przeznaczone na szkolenia obejmowały zajęcia teoretyczne, ale zaproponowano również nauczycielom zajęcia praktyczne, podczas których wykorzystywany był sprzęt przekazany szkołom. Trudno byłoby wytłumaczyć sens przekazania szkołom nietypowego sprzętu, gdyby nie przeszkolono nauczycieli w zakresie zasad jego wykorzystania podczas lekcji wychowania fizycznego.

Nauczyciel, który wziął udział we wszystkich zaplanowanych praktykach, musiał odbyć łącznie 48 godzin szkoleń: w pierwszym roku 32 godziny, a w drugim i trzecim roku po 8 godzin. Podczas wszystkich spotkań nauczyciele otrzymywali przygotowane przez osoby prowadzące szkolenia materiały, zawierające program szkoleń oraz zakres ich treści¹².

¹¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 maja 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. 2014, poz. 803); Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2011 r. w sprawie dopuszczalnych form realizacji obowiązkowych zajęć wychowania fizycznego (Dz.U. 2011, nr 175, poz. 1042).

¹² H. Guła-Kubiszewska: Szkolenie dla nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych (grudzień 2012–styczeń 2013). Nowa jakość praktyk pedagogicznych II. Wrocławskie Towarzystwo Naukowe, Wrocław, 2012; H. Guła-Kubiszewska, Z. Burzyński: Szkolenie dla nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych (grudzień 2013–styczeń 2014). Nowa jakość praktyk pedagogicznych II. Wrocławskie Towarzystwo Naukowe, Wrocław, 2013; H. Guła-Kubiszewska, A. Tomaszewska: Szkolenie dla nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych (listopad–grudzień 2014). Nowa jakość praktyk pedagogicznych II. Wrocławskie Towarzystwo Naukowe, Wrocław, 2014.

Zajęcia teoretyczne i praktyczne były prowadzone przez pracowników Akademii Wychowania Fizycznego i miały formę wykładów oraz warsztatów metodycznych i praktycznych (ryc. 1–5).

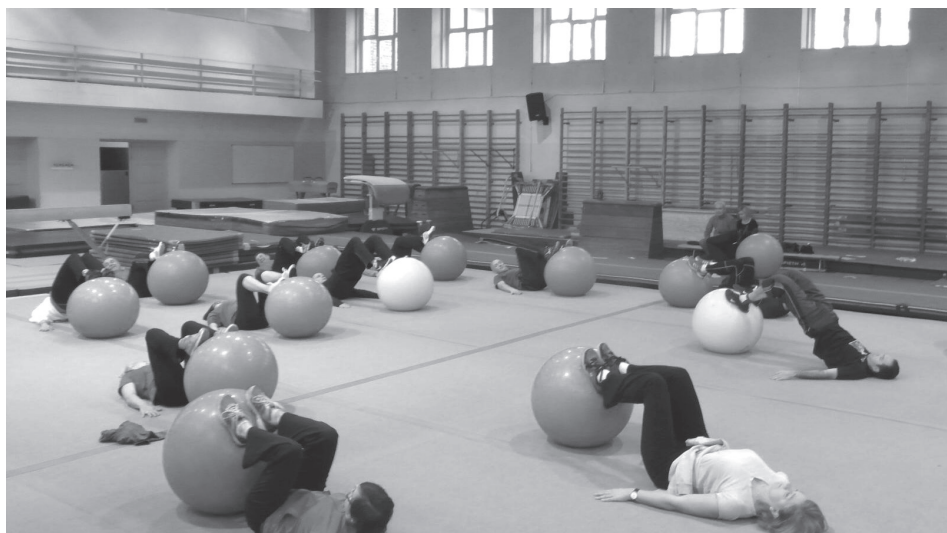
Rycina 1. Szkolenie teoretyczne dla nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych, rok akademicki 2013/2014 (prowadząca: dr hab. H. Guła-Kubiszewska, prof. AWF)

Rycina 2. Szkolenie teoretyczne dla nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych, rok akademicki 2014/2015 (prowadząca: dr hab. H. Guła-Kubiszewska, prof. AWF)

Rycina 3. Szkolenie praktyczne (fitness) dla nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych, rok akademicki 2014/2015 (prowadząca: dr A. Tomaszewska)

Rycina 4. Szkolenie praktyczne (fitness) dla nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych, rok akademicki 2014/2015 (prowadząca: dr A. Tomaszewska)

Rycina 5. Szkolenie praktyczne (fitness) dla nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych, rok akademicki 2014/2015 (prowadząca: dr A. Tomaszewska)

Wybór tematyki szkoleń był zgodny z treściami, jakie realizują studenci w ramach programu studiów, i z założeniami programu praktyki w szkole ponadgimnazjalnej. Ponadto nawiązywał on do założeń dzisiejszego wychowania fizycznego: koncepcji pedagogiki wartości ciała, celów i efektów edukacyjnych określonych w podstawie programowej oraz formy realizacji szkolnego wychowania fizycznego zgodnie ze „strategią mieszaną” (w systemie klasowo-lekcyjnym, zajęć fakultatywnych, zajęć pozalekcyjnych).

Szkolenia były prowadzone tak, aby przygotować nauczycieli do prowadzenia zajęć w sposób niestereotypowy i równościowy, umożliwiający włączenie w równym stopniu dziewcząt i chłopców do wszystkich proponowanych form aktywności fizycznej.

Tematyka szkoleń:

Szkolenie I (4 dni)

Wychowanie fizyczne (28 godzin):

1. Cele praktyki pedagogicznej w szkole ponadgimnazjalnej.
2. Prawa i obowiązki studenta na praktyce.

3. Zasady pracy opiekuna – nauczyciela szkolnego (mentora).
4. Program praktyki w szkole ponadgimnazjalnej – ogólne i szczegółowe zadania praktyki.
 - Warunki zaliczenia praktyki.
 - Koszty i wynagrodzenie.
 - Dziennik praktyk pedagogicznych i arkusz monitoringu praktyki.
5. Podstawa programowa – założenia realizacji szkolnego wychowania fizycznego zgodnie ze „strategią mieszaną” (efekty kształcenia po zakończeniu szkoły ponadgimnazjalnej).
6. Kompetencje ucznia jako uczestnika kultury zdrowotnej, rekreacyjnej, sportowej i estetycznej.
7. Wymagania MEN związane z opracowaniem programu nauczania.
8. Planowanie kierunkowe – budżet godzin (w skali makro – etapu 3-letniej edukacji; w skali mikro – poziomu edukacyjnego).
9. Operacjonalizowanie celów ogólnych podstawy programowej na cele szczegółowe nieoperacyjne w blokach tematycznych programu nauczania.
10. Rozkład materiału – szczegółowy plan pracy.
11. Diagnoza pedagogiczna – zakres i etapy. Przygotowanie nauczyciela wychowania fizycznego do rozpoznania podmiotu działania oraz warunków realizacji procesu edukacyjnego.
12. Interpretacja wyników w kontekście celów przedmiotu.
13. Lekcja – typy i rodzaje, struktura.
14. Tok lekcji wychowania fizycznego.
15. Zadania lekcji WF realizowane w części wstępnej, głównej i końcowej.
16. Konspekt lekcji: część informacyjna i metodyczna.
17. Operacjonalizacja celów lekcji wychowania fizycznego: temat, zadania szczegółowe lekcji.
18. Hospitacja lekcji: rodzaje, problemy i zagadnienia hospitacyjne.
19. Hospitacja diagnozująca, doradczo-kształcąca, oceniająca.
20. Metody realizacji zadań ruchowych (zadanie pedagogiczne: element rzeczowy i operacyjny zadania).
21. Metody intensyfikujące realizację zadań na lekcji wychowania fizycznego – ich wykorzystanie w zależności od typu, rodzaju i zadań lekcji.
22. Formy organizacji zajęć wychowania fizycznego.
23. Osiągnięcia ucznia określone w podstawie programowej w kategoriach celów operacyjnych.
24. Pojęcie, cele, zakresy i zadania kontroli.
25. Metody i formy kontroli stosowane w edukacji szkolnej.

26. Budowanie wymagań programowych (zadania kontrolno-oceniające).
27. Interpretacja Rozporządzenia MEN w sprawie oceniania i promowania uczniów.
28. Pojęcie, cele, funkcje, cechy i rodzaje oceny (ocenianie w wychowaniu fizycznym w wąskim i szerokim znaczeniu).
29. Ocenianie wspierające (kształtujące).
30. Metody i formy oceny.
31. Przedmiot i kryteria oceny z WF.
32. Wewnątrzszkolny system oceniania, przedmiotowy system oceniania (zadania oceniające w zakresie celów kierunkowych i instrumentalnych).
33. Przedmiotowy system oceniania z WF w oparciu o model Madejskiego, Frołowicza, Pośpiecha (propozycje autorskie).

Nordic walking (4 godziny):

1. Teoretyczne podstawy wysiłku w nordic walkingu.
2. Charakterystyka i dobór prawidłowego sprzętu do nordic walkingu.
3. Postawy techniki marszu w nordic walkingu.
4. Elementy treningu w zakresie nordic walkingu na poziomie zdrowotnym, fitness i sportowym.

Szkolenie II (1 dzień)

Wychowanie fizyczne (4 godziny):

1. Samowiedza i jej składniki, uczenie się autoregulowane, podmiotowość i autoregulacja w procesie wychowania fizycznego.
2. Statyczne i dynamiczne składniki samowiedzy – aktywność ucznia w realizacji wymagań programowych. Pojęcia: samokontrola, samoocena; forma, postacie i metody samokontroli.
3. Dokumentowanie samodzielnej pracy ucznia.
4. Projektowanie lekcji wychowania fizycznego na poziomie autoedukacji do uczestnictwa w kulturze fizycznej uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

Zajęcia relaksacyjne (4 godziny):

1. Współczesna szkoła jako czynnik nerwicorodny.
2. Stres, stresor, reakcja stresowa.
3. Stres u dzieci i młodzieży.
4. Relacja nauczyciel-uczeń.
5. Reakcja stresowa a reakcja relaksacyjna.
6. Relaks, reakcja relaksacyjna, relaksacja.
7. Praktyka relaksacji.
8. Organizacja zajęć.

Szkolenie III (1 dzień)

Wychowanie fizyczne (4 godziny):

1. Edukacja zdrowotna w podstawie programowej i jej związek z wychowaniem fizycznym.
2. Zachowania zdrowotne młodzieży szkolnej. Raport z badań HBSC.

Zajęcia fitness (4 godziny):

1. Rozgrzewka gimnastyczna.
2. Wykorzystanie piłek fitball i stepów w rozgrzewce.
3. Ćwiczenia w parach z piłkami fitball.
4. Ćwiczenia wzmacniające z piłkami fitball i na nich.
5. Kroki na stepie.
6. Przykładowe ćwiczenia z piłkami fitness.
7. Przykładowe ćwiczenia na stepach, kroki na stepie.
8. Budowa choreografii na stepie.

1.2. Regulamin naboru nauczycieli szkolnych i ich pracy jako opiekunów praktyk pedagogicznych

Chcąc wprowadzić wysoką jakość praktyk pedagogicznych, zgodnie z założonymi celami, zadbano, aby wszyscy uczestnicy mieli jasno określone obowiązki, ale również prawa, zawarte w regulaminach. Regulamin obowiązujący nauczycieli szkolnych zawierał – oprócz ogólnych postanowień – szczegółowo opisane kryteria naboru nauczycieli do projektu oraz zasady ich pracy. Poniżej przedstawiono wybrane jego fragmenty.

[...]

Rozdział 2

KRYTERIA NABORU NAUCZYCIELI SZKOLNYCH

§ 3

1. Nauczyciele szkolni zostaną wyłonieni z grupy nauczycieli mianowanych i dyplomowanych zatrudnionych we wrocławskich szkołach ponadgimnazjalnych zgodnie z kryteriami naboru NS (tab. 1).

Tabela 1. Kryteria wyboru nauczycieli wychowania fizycznego do pełnienia roli opiekuna praktyki pedagogicznej monitorowanej w szkole ponadgimnazjalnej w zakresie przedmiotu wychowanie fizyczne

KRYTERIUM	PUNKTY
Tytuł naukowy	mgr – 1; dr – 2
Tytuł zawodowy	mianowany – 2; dyplomowany – 3; profesor oświaty – 4
Staż pracy w szkole na stanowisku nauczyciela wychowania fizycznego	do 5 lat – 1; do 10 lat – 2; do 15 lat – 3; do 20 lat – 4; do 25 lat – 5; powyżej 25 lat – 6
Uprawnienia do realizacji zajęć edukacyjnych wychowanie fizyczne	5
Funkcja kierownicza (stanowisko lub lider zespołu samokształceniowego w zespole nauczycielskim)	3
Publikacje metodyczne	3 (bez względu na liczbę)
Uprawnienia instruktorskie lub trenerskie	każde – 1
Współpraca z uczelnią w ramach „szkoły ćwiczeń”*	10
Nadzór dydaktyczny nad realizacją praktyk pedagogicznych przez studentów*	w ciągu 5 lat był opiekunem: 1 raz – 1 pkt; 2 razy – 2 pkt itd. do maks. 15 pkt
* Dotyczy przedmiotu wychowanie fizyczne.	

[...]

Rozdział 3

ZASADY PRACY I WYNAGRADZANIA NAUCZYCIELI SZKOLNYCH

§ 4

1. NS zostaną wyłonieni z grupy nauczycieli mianowanych i dyplomowanych zgodnie z kryteriami naboru NS określonymi w § 3.
2. NS realizujący praktykę sprawuje nadzór i opiekę nad grupą:
 - a) od 1 do 2 studentów w zakresie przedmiotu wychowanie fizyczne w szkole ponadgimnazjalnej;
 - b) przy kierowaniu studentów do poszczególnych NS mogą być uwzględniane preferencje studentów.
3. Obowiązki NS:
 - a) NS prowadzi nadzór i opiekę nad studentem realizującym praktykę pedagogiczną w szkole.

- b) Umożliwia studentowi realizację zadań wynikających z programu praktyki zgodnie z ustaloną kolejnością oraz nadzoruje jakość ich wykonania.
- c) Aktywizuje studenta do praktycznej weryfikacji wiedzy i umiejętności w kreatywnym planowaniu lekcji.
- d) Wspólnie ze studentem ustala ramowy plan pracy studenta i akceptuje jego zapis w dzienniku praktyki najpóźniej w trzecim dniu praktyki.
- e) Omawia ze studentem oraz z NA jakość realizacji poszczególnych zadań praktyki.
- f) Po każdym dniu zajęć wpisuje uwagi w arkusz monitoringu pracy studenta.
- g) Zobowiązany jest do natychmiastowego powiadomienia NA w przypadku nierzetelnego realizowania przez studenta zadań praktyki pedagogicznej (np. spóźniania się, nieprzestrzegania wyznaczonych godzinowych limitów dziennych i tygodniowych przebywania w szkole, braków w obowiązującej dokumentacji praktyki itp.).
- h) Wspólnie z NA ustala ocenę końcową.

2. Ewaluacja efektywności szkoleń dla nauczycieli przygotowujących do roli mentora

Cel badania

Celem poznawczym badania było poznanie opinii nauczycieli szkolnych biorących udział w projekcie „Nowa jakość praktyk pedagogicznych II” w latach 2012–2015 na temat szkoleń przygotowujących do roli mentora. Dodatkowy cel stanowiło określenie, czy – i w jakim zakresie – zmienia się wiedza nauczycieli z zakresu zagadnień realizowanych podczas szkoleń.

Celem praktycznym badania była analiza zebranych opinii respondentów i wprowadzenie modyfikacji w programie kolejnej edycji szkoleń. Materiał ten ma się również przyczynić do przygotowania – wspólnie z organem odpowiedzialnym za doskonalenie nauczycieli – oferty szkoleń wynikających z potrzeb nauczycieli wychowania fizycznego.

Pytania badawcze

Przeprowadzone badania miały na celu udzielenie odpowiedzi na następujące pytania badawcze:

1. Jak nauczyciele oceniają szkolenie w poszczególnych jego aspektach, takich jak cel i jego realizacja, osoby prowadzące szkolenie, przydatność treści przekazywanych na szkoleniu?
2. Jaki poziom w testach wiedzy przed szkoleniami i po szkoleniach osiągnęli badani nauczyciele?

Charakterystyka badanej grupy

W badaniach uczestniczyli nauczyciele wychowania fizycznego uczący w 33 wrocławskich szkołach ponadgimnazjalnych¹³, którzy brali udział w projekcie jako opiekunowie studentów podczas praktyk pedagogicznych. W tabeli 1 przedstawiono

¹³ Szczegółowa lista szkół została zamieszczona w załączniku 1.

szczegółowe dane dotyczące liczebności grup nauczycieli w poszczególnych latach, z podziałem ze względu na płeć. Ogólnie w szkoleniach przez cały okres trwania projektu wzięło udział 135 nauczycieli.

Tabela 1. Nauczyciele wychowania fizycznego biorący udział w szkoleniach realizowanych w ramach projektu „Nowa jakość praktyk pedagogicznych II” w latach 2012–2015

Grupa	Płeć	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015 II rok	Rok 2015 I rok	Projekt 2013–2015
Nauczyciele szkolni	M	50	49	54	54	207*
	K	65	67	62	62	256*
	<i>Suma</i>	<i>115</i>	<i>116</i>	<i>116</i>	<i>116</i>	<i>463*</i>

* Nauczyciele szkolni opiekunowie praktyk w szkołach ponadgimnazjalnych w większości przypadków byli mentorami w trakcie wszystkich czterech praktyk. Zmiany w obrębie tej grupy mogły wynikać z rotacji w zatrudnieniu, przechodzenia na emeryturę lub urlopów zdrowotnych. Dlatego też liczebności grup nauczycieli szkolnych podane w ostatniej kolumnie tabeli należy traktować jako liczbę zebranych ankiet ewaluacyjnych, a nie jako liczbę osób biorących udział w projekcie.

Zastosowana metoda badania oraz techniki i narzędzia badawcze

W przeprowadzonych badaniach wykorzystano metodę sondażu diagnostycznego¹⁴, wykorzystując technikę ankietową.

Ankieta ewaluacyjna dotycząca opinii nauczycieli na temat szkoleń składała się z 2 części. Właściwa ankieta zawierała 12 pytań oceniających poszczególne aspekty szkoleń, a część drugą stanowiła metryczka, na której respondent zaznaczał swoją grupę wiekową oraz płeć. Pytania z zasadniczej części były w większości pytaniami zamkniętymi, wyposażonymi w skalę Likerta, gdzie poszczególne wartości oznaczały: 5 – oceniam bardzo wysoko, 4 – oceniam wysoko, 3 – nie wiem, nie mam zdania, 2 – oceniam nisko, 1 – oceniam bardzo nisko (pytania nr 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11, 12). W pytaniach nr 1 i 2 kategoria ograniczała się do 3 odpowiedzi, tj. tak, nie, nie mam zdania. W pytaniu nr 5 respondent mógł wybrać 2 spośród 5 odpowiedzi, a pytanie 9 miało charakter otwarty. Ankieta ewaluacyjna co roku zawierała te same pytania, przy czym – ze względu na różny charakter zajęć praktycznych w każdej edycji – w pytaniu 7 była wymieniona inna nazwa formy aktywności fizycznej: nordic walking, relaksacja, fitness. Nauczyciele wypełniali kwestionariusz na zakończenie szkolenia. Przykład ankiety przedstawiono w załączniku 2.

¹⁴ T. Pilch, T. Bauman: Zasady badań pedagogicznych. Strategie ilościowe i jakościowe. Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa, 2010.

Do określenia poziomu wiedzy nauczycieli zastosowano każdorazowo test wiedzy, składający się z 10 zamkniętych pytań dotyczących treści realizowanych podczas szkoleń. Każde z pytań zawierało kafeterię z 4 możliwymi odpowiedziami (tylko jedna była poprawna). Nauczyciele wypełniali ankietę dwukrotnie, w momencie rozpoczęcia i zakończenia szkolenia. Ponieważ istotna w tym przypadku była ewaluacja postępu w przypadku drugiego pomiaru, ankiety są podpisane imieniem i nazwiskiem.

Kwestionariusze testów zastosowanych w badaniach w poszczególnych edycjach szkoleń stanowią załączniki 3–5 do niniejszego raportu.

Szkolenia, podczas których nauczyciele wypełniali kwestionariusze ankiet, odbyły się w terminach:

1. grudzień 2012–styczeń 2013 r.;
2. grudzień 2013–styczeń 2014 r.;
3. listopad–grudzień 2014 r.

Do przeprowadzenia analiz wykorzystano program statystyczny STATISTICA 9.1¹⁵. Zastosowano następujące narzędzia statystyczne:

- statystyki opisowe – liczebności, średnie;
- test t-Studenta;
- test U Manna-Whitneya;
- test kolejności par Wilcoxon.

2.1. Analiza i interpretacja opinii nauczycieli dotyczących ewaluacji szkoleń

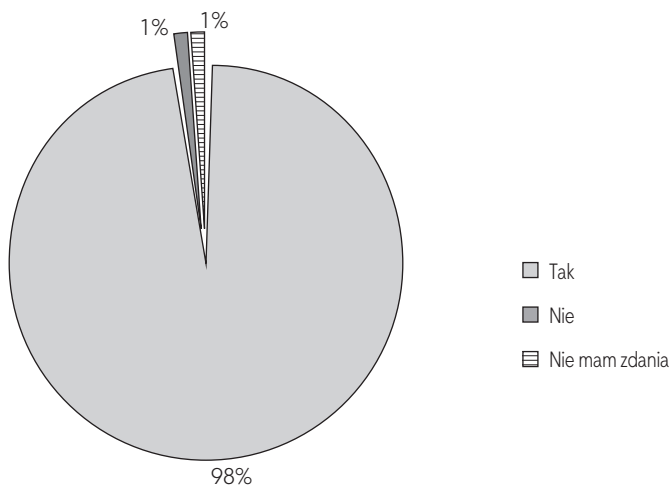
Na pytanie, czy cele szkolenia zostały jasno określone, 98% badanych nauczycieli udzieliło odpowiedzi twierdzącej (ryc. 6).

W opinii niemal wszystkich nauczycieli założone cele szkolenia zostały osiągnięte, co przedstawiono na rycinie 7.

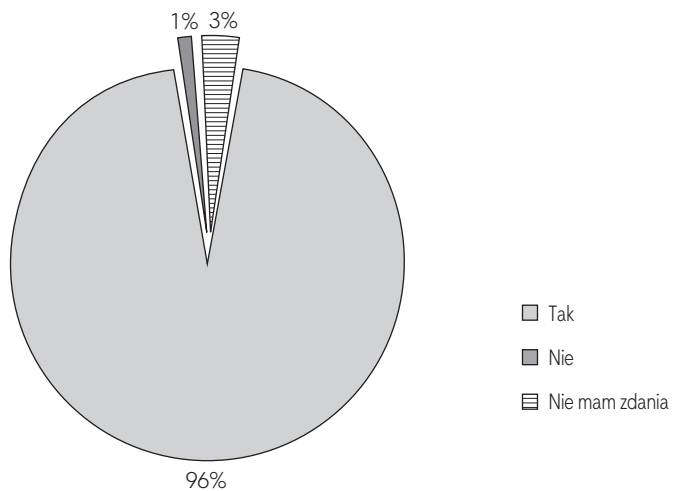
Rycina 8 pokazuje opinie nauczycieli na temat przygotowania osób prowadzących szkolenia teoretyczne. Aż 88% respondentów oceniło to przygotowanie bardzo wysoko, 8% wysoko. Opinie negatywne stanowią w sumie 2% wszystkich odpowiedzi; tylko 3 osoby oceniły przygotowanie prowadzących szkolenie nisko i 3 bardzo nisko.

Szkolenie prowadzone było, zdaniem jego uczestników, w sposób jasny i komunikatywny. Oceny bardzo wysokie (83%) i wysokie (11%) w tym pytaniu stanowią w su-

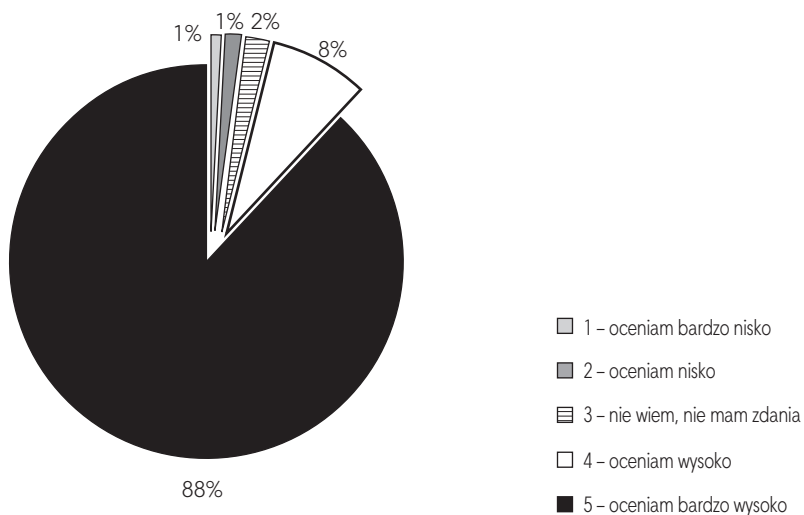
¹⁵ StatSoft, Inc. STATISTICA (data analysis software system), version 9.1, 2010. www.statsoft.com.

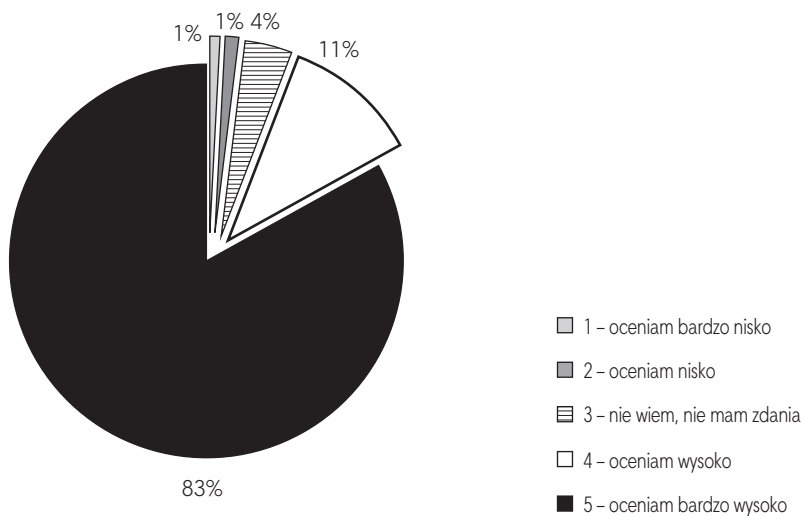
Rycina 6. Struktura procentowa odpowiedzi wszystkich badanych na pytanie: *Proszę zaznaczyć, czy cele szkolenia zostały jasno określone*

Rycina 7. Struktura procentowa odpowiedzi wszystkich badanych na pytanie: *Proszę zaznaczyć, czy założone cele szkolenia zostały według Pani/Pana osiągnięte*

Rycina 8. Struktura procentowa odpowiedzi wszystkich badanych na pytanie: *Jak ocenia Pani/Pan osobę prowadzącą szkolenie teoretyczne, czy była dobrze przygotowana do zajęć?*

Rycina 9. Struktura procentowa odpowiedzi wszystkich badanych na pytanie: *Jak ocenia Pani/Pan osobę prowadzącą szkolenie teoretyczne, czy prowadziła je w sposób jasny i komunikatywny?*

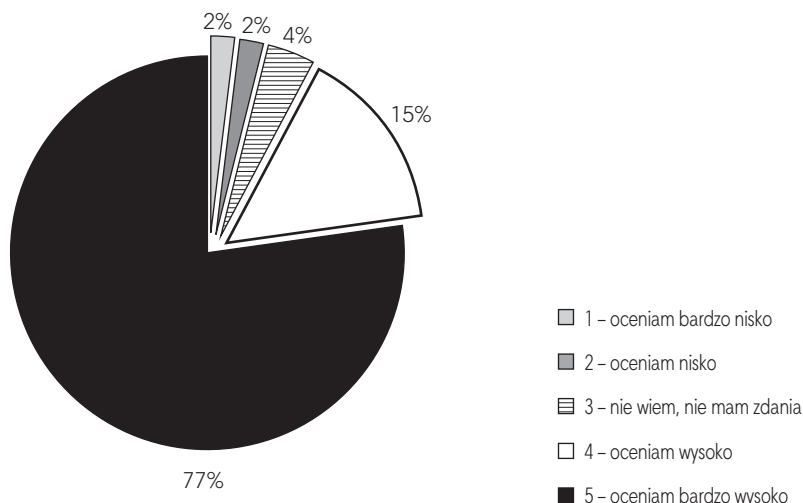
mie 94% opinii pozytywnych. Podobnie jak poprzednio, tylko 2% respondentów nisko oceniło komunikatywność osób prowadzących szkolenie (ryc. 9).

Przewidywanie potrzeb uczestników szkolenia przez osoby je prowadzące zostało także ocenione bardzo pozytywnie. Aż 92% osób wyraziło pozytywną bądź bardzo pozytywną opinię; 2% respondentów oceniło tę kategorię nisko, 2% bardzo nisko, 4% nie miało sprecyzowanego zdania (ryc. 10).

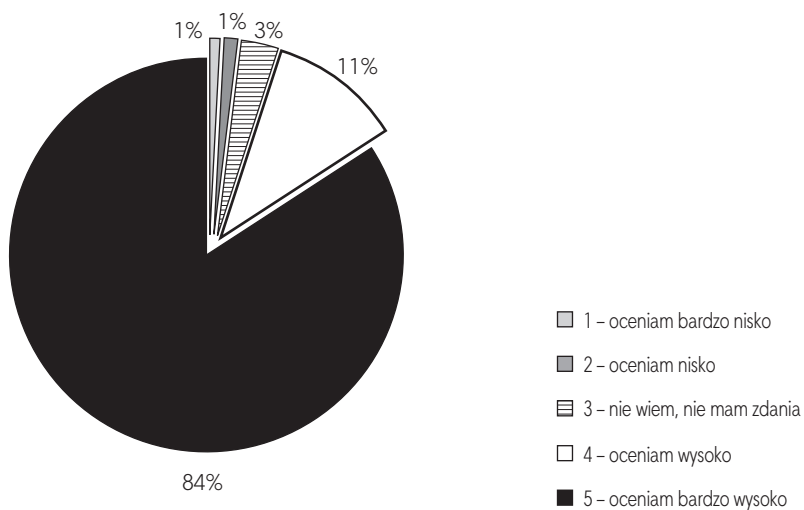
W opinii uczestników osoby prowadzące szkolenie podejmowały działania aktywizujące: aż 95% badanych wysoko lub bardzo wysoko oceniło jakość tych działań, przy 2% opinii negatywnych i 3% neutralnych (ryc. 11).

Szkolenie spełniło oczekiwania nauczycieli w ujęciu całościowym; 92% badanych oceniło ten aspekt wysoko lub bardzo wysoko, tylko 6% nie miało zdania, 2% wydało oceny niskie, opinii skrajnie negatywnych nie zanotowano (ryc. 12).

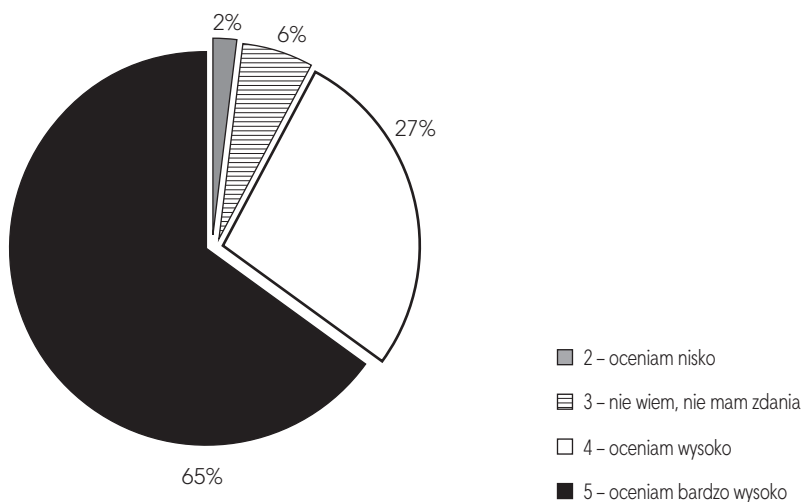
Na kolejnych rycinach zobrazowano procentowe zestawienia opinii nauczycieli na temat stanu ich wiedzy (ryc. 13 i 14) i umiejętności (ryc. 15 i 16) przed szkoleniem i po szkoleniu oraz przydatności szkolenia w dalszej pracy zawodowej (ryc. 17). Każdorazowo opinie na temat wiedzy i umiejętności przed szkoleniem są co do rozkładu procentowego inne od opinii po realizacji szkolenia. W wyniku realizacji szkoleń przy-

Rycina 10. Struktura procentowa odpowiedzi wszystkich badanych na pytanie: *Jak ocenia Pani/Pan osobę prowadzącą szkolenie teoretyczne, czy przewidywała potrzeby uczestników?*

Rycina 11. Struktura procentowa odpowiedzi wszystkich badanych na pytanie: *Jak ocenia Pani/Pan osobę prowadzącą szkolenie teoretyczne, czy aktywizowała uczestników?*

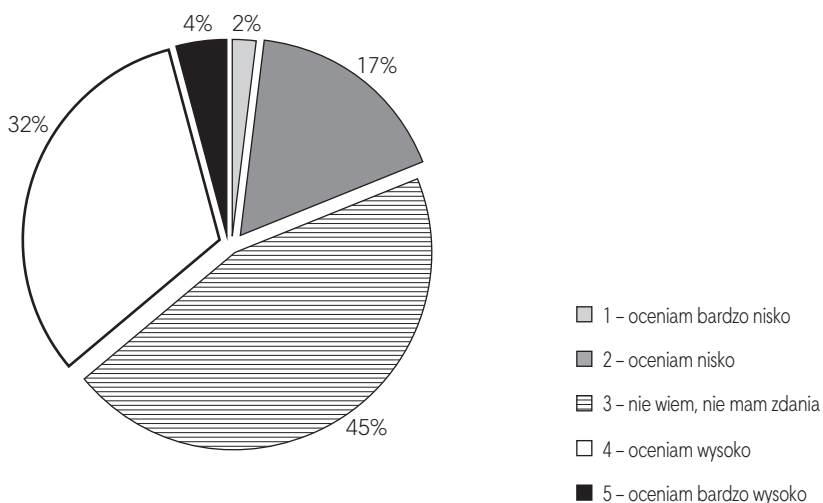

Rycina 12. Struktura procentowa odpowiedzi wszystkich badanych na pytanie: *W jakim stopniu szkolenie spełniło Pani/Pana oczekiwania (w ujęciu całościowym)?*

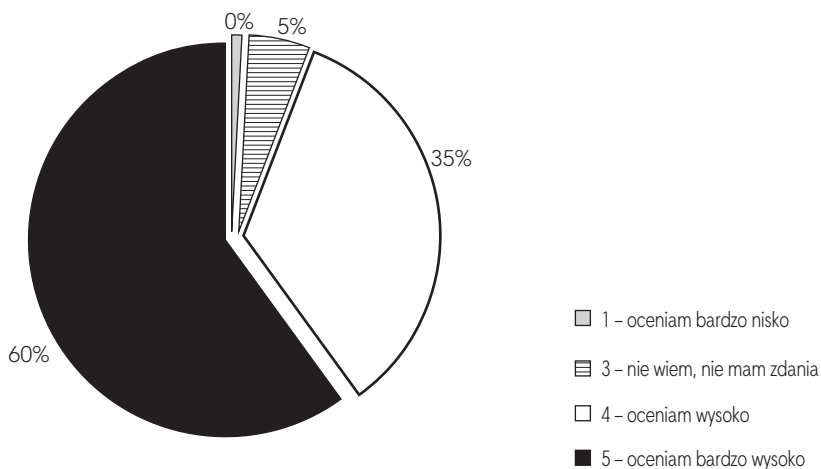
było znacząco opinii skrajnie pozytywnych, a ubyło opinii negatywnych. Zanotowane różnice są istotne statystycznie; do ich określenia wykorzystano test kolejności par Wilcoxona.

Większość respondentów uznała także, że nabyte podczas szkoleń wiedza i umiejętności będą im potrzebne w pracy zawodowej (ryc. 17).

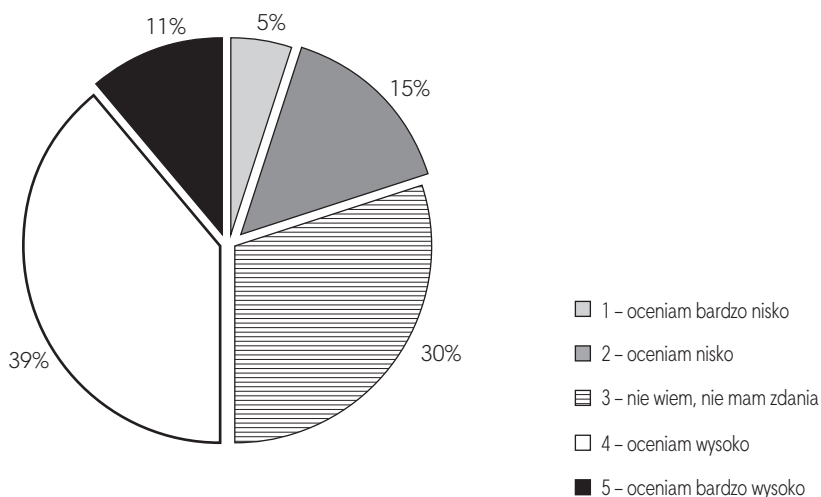
Różnice w opiniach kobiet i mężczyzn na temat poziomu ich wiedzy przed szkoleniem (W1) i po szkoleniu (W2), umiejętności przed szkoleniem (U1) i po szkoleniu (U2) oraz przydatności szkolenia w przyszłej pracy zawodowej (WU) zobrazowano na rycinie 18. Testowanie za pomocą testu U Manna-Whitneya wskazuje na istotną statystycznie różnicę w opiniach kobiet i mężczyzn. Opinie kobiet w przypadku każdego z pytań są istotnie statystycznie bardziej pozytywne od opinii mężczyzn. Na rycinie 13 przedstawiono średnie dla poszczególnych pytań w grupie kobiet i mężczyzn.

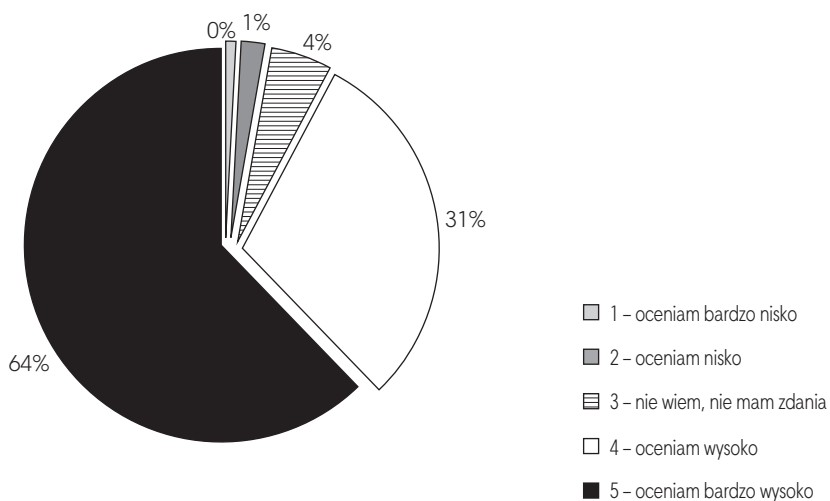
Rycina 13. Struktura procentowa odpowiedzi wszystkich badanych na pytanie: *Proszę ocenić stan swojej wiedzy w dziedzinach objętych programem w skali od 1 do 5 przed szkoleniem*

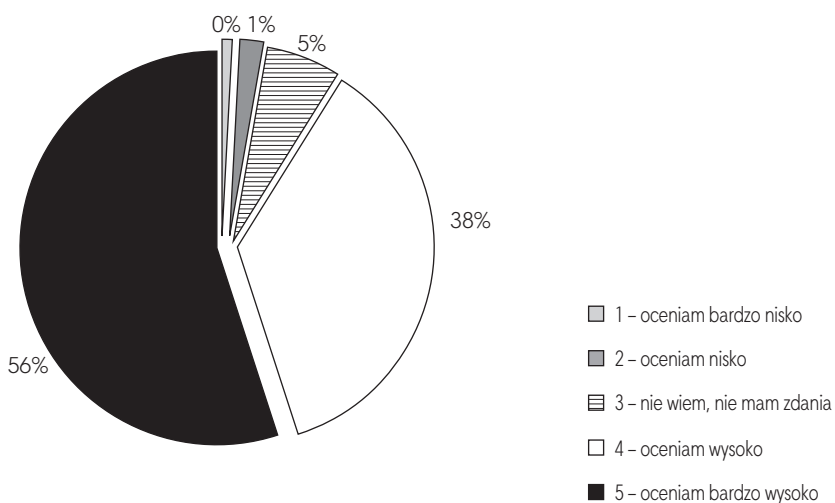
Rycina 14. Struktura procentowa odpowiedzi wszystkich badanych na pytanie: *Proszę ocenić stan swojej wiedzy w dziedzinach objętych programem w skali od 1 do 5 po szkoleniu*

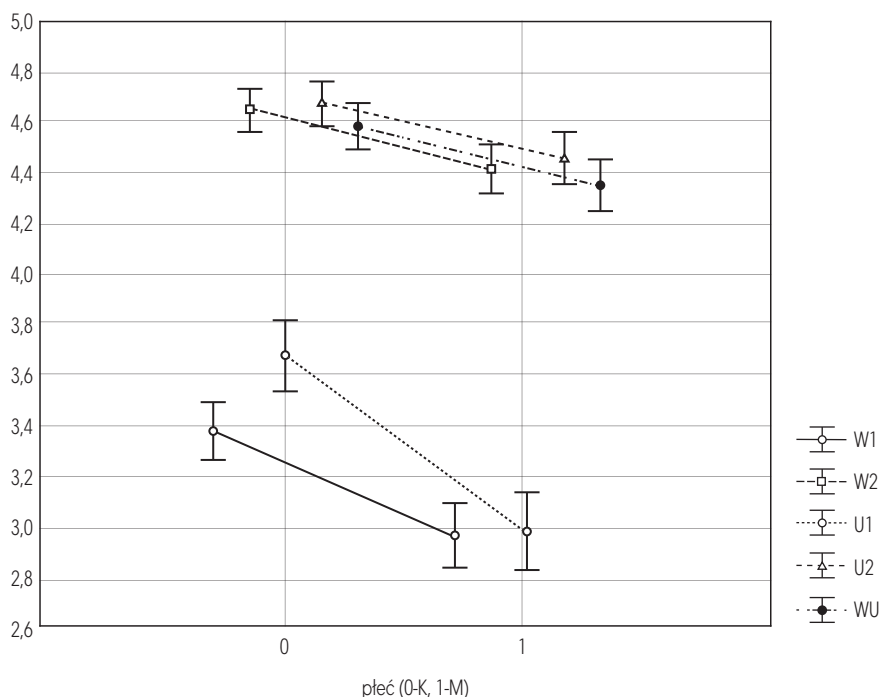
Rycina 15. Struktura procentowa odpowiedzi wszystkich badanych na pytanie: *Proszę ocenić stan swoich umiejętności praktycznych w dziedzinach objętych programem szkolenia w skali od 1 do 5 przed szkoleniem*

Rycina 16. Struktura procentowa odpowiedzi wszystkich badanych na pytanie: *Proszę ocenić stan swoich umiejętności praktycznych w dziedzinach objętych programem szkolenia w skali od 1 do 5 po szkoleniu*

Rycina 17. Struktura procentowa odpowiedzi wszystkich badanych na pytanie: *Proszę zaznaczyć, w jakim stopniu wiedza i umiejętności nabyte podczas szkolenia będą przydatne w Pani/Pana pracy zawodowej*

Rycina 18. Różnice w opiniach kobiet i mężczyzn na temat wiedzy przed szkoleniem i po szkoleniu, umiejętności przed szkoleniem i po szkoleniu oraz przydatności szkolenia w dalszej pracy zawodowej. W1 – wiedza przed szkoleniem, W2 – wiedza po szkoleniu, U1 – umiejętności przed szkoleniem, U2 – umiejętności po szkoleniu, WU – przydatność szkolenia w dalszej pracy zawodowej

2.2. Analiza i interpretacja efektów szkoleń w zakresie wiedzy i umiejętności nauczycieli

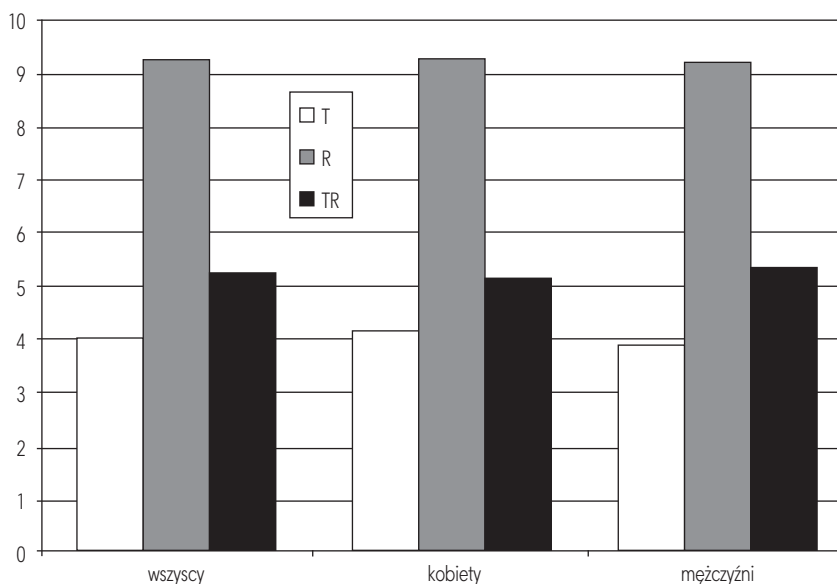
Do przeprowadzenia tej analizy opracowano wskaźniki poziomu wiedzy oraz wskaźnik zmian w wiedzy między testem początkowym (przed szkoleniem) i testem końcowym (po seminarium).

Wskaźniki poziomu wiedzy to sumy poprawnych odpowiedzi na pytania zawarte w teście wiedzy przed szkoleniem (T) i po szkoleniu (R).

Natomiast wskaźnik zmian w wiedzy między testem początkowym a końcowym (TR) został obliczony jako różnica między wynikiem końcowym (R) a początkowym (T)

– różnica między sumą poprawnych odpowiedzi w teście wykonywanym po praktyce a sumą poprawnych odpowiedzi w teście wykonywanym przed praktyką:

$$TR = R - T$$

Rycina 19. Średnie wartości wskaźników T – poziomu wiedzy przed szkoleniem, R – poziomu wiedzy po szkoleniu i TR – zmian w wiedzy dla wszystkich badanych oraz nauczycielek i nauczycieli osobno

Rycina 19 obrazuje średnie wartości wskaźników poziomu wiedzy T i R oraz wskaźnika zmian w wiedzy (TR). Wskaźnik T osiąga wartość około 4, co odpowiada przeciętnie 4 poprawnym odpowiedziom w teście wiedzy przeprowadzonym przed szkoleniem. Średnie wartości wskaźnika R przekraczają 9, co odpowiada przeciętnie 9 poprawnym odpowiedziom w teście wiedzy przeprowadzonym po szkoleniu. Nie zanotowano istotnych statystycznie różnic między wynikami kobiet i mężczyzn w obrębie wszystkich 3 zobrazowanych na rycinie 19 wskaźników (zastosowano test t-Studenta dla prób niezależnych względem grup). Natomiast różnice między średnimi wartościami wskaźników T i R są istotne statystycznie (wykorzystano test t-Studenta dla prób niezależnych względem zmiennych).

3. Podsumowanie

Państwa Unii Europejskiej podjęły usystematyzowane działania w celu optymalizacji systemów oświatowych poszczególnych krajów. Efektem tego ma być zapewnienie obywatelom dostępu do edukacji o wysokiej jakości¹⁶. Obecnie zauważa się znaczące rozszerzenie grupy zawodowej nauczycieli i można przyjąć, że w krajach Wspólnoty Europejskiej nauczyciele stanowią 3% czynnej zawodowo ludności¹⁷. Łatwy dostęp do pedagogicznych kierunków studiów pociąga za sobą wiele różnych konsekwencji, m.in. skutkuje obniżeniem progów rekrutacyjnych. Może mieć także negatywny wpływ na jakość edukacji przyszłych nauczycieli. Jak podaje Sarad-Dec, kompetencje europejskiego nauczyciela można sklasyfikować w trzech grupach: związane z procesem nauczania – uczenia się, związane z kształtowaniem postaw uczniowskich oraz związane z włączeniem kompetencji ponadprzedmiotowych w proces nauczania – uczenia się poszczególnych przedmiotów¹⁸. Zawód nauczyciela wiąże się z nabywaniem przez nauczycieli takich umiejętności jak refleksyjność i autoewaluacja. Profesjonalny rozwój nauczyciela obejmuje refleksję nad działaniem, w działaniu oraz o działaniu. Tak wszechstronne rozwijanie u nauczyciela samorefleksji profesjonalnej przygotowuje ich do działań samokształceniowych przez cały okres aktywności zawodowej. Tematykę refleksji o pracy w zawodzie nauczyciela można analizować w kontekście warunków i specyfiki tej pracy. Dlatego też można wyróżnić trzy poziomy namysłu nad wykonywanym zawodem¹⁹:

1. Poziom najniższy: *Co ja jako nauczyciel wiem na temat pracy w moim zawodzie?*
2. Poziom pośredni – autorefleksja: *Co ja jako nauczyciel sądzę o wykonywanej przeze mnie pracy?*

¹⁶ B. Papuda-Dolińska: Zawód nauczyciela w perspektywach krajowych: Wielka Brytania, Holandia, Finlandia. [W:] Edukacja przedszkolna w Polsce i na świecie, T. Parczewska, B. Bilewicz-Kuźnia (red.). WUMCS, Lublin, 2013, 81–106.

¹⁷ Raport Komisji Europejskiej: Edukacja dla Europy. Wydawnictwo Elipsa, Warszawa, 1998.

¹⁸ K. Sarad-Dec: Europejski standard kompetencji nauczycieli. [W:] Pedagog wobec wyzwań współczesności, F. Wawro (red.). WKUL, Lublin, 2010.

¹⁹ B. Papuda-Dolińska: Zawód nauczyciela..., *op. cit.*, s. 84.

3. Poziom najwyższy – metarefleksja: *Co ja jako nauczyciel sądzę o opiniach i teoriach na temat mojego zawodu?*

Poziom najniższy refleksyjności dotyczy wiedzy nauczyciela o prawach i obowiązkach zatwierdzonych przez nadzór pedagogiczny, a także ich oceny. Poziom drugi oznacza dla nauczyciela autorefleksję nad własnym, osobistym doświadczeniem w roli nauczyciela i określa jego działania autoewaluacyjne. Poziom trzeci to spojrzenie na swój zawód z metaperspektywy, która oznacza umiejętność dostrzegania społecznych oczekiwań wobec zawodu nauczyciela. To także budowanie własnego warsztatu pracy: wyznaczanie wzorów i celów pracy pedagogicznej, koncepcji pracy nauczycielskiej. Refleksyjność jest istotą kompetencji pedagogicznego działania zarówno dla samych nauczycieli (namysł nad obecną lub planowaną sytuacją dydaktyczną usprawnia własną praktykę), jak i dla rozważań o zawodzie nauczycielskim (tworzy teorie wyrastające z praktyki).

Coraz większe grono nauczycieli rozumie, że specyfika zawodu nauczyciela polega na ciągłym doskonaleniu się i zdobywaniu nowych umiejętności pedagogicznych. Doskonalenie zawodowe pomaga nauczycielowi w rozwoju samodzielności działania i poznawania, we współpracy z innymi nauczycielami i współuczestnikami procesu edukacyjnego (uczniowie, rodzice, środowisko lokalne), w rozumieniu siebie i w kierowaniu własnym rozwojem w szerokim kontekście społecznym²⁰. Należy dążyć do zmiany postaw nauczycieli wobec doskonalenia zawodowego w kierunku rozwoju ich postaw twórczych i profesjonalizmu oraz przygotowania bardziej autokreacyjnego i nowatorskiego.

Doskonalenie zawodowe nauczycieli organizowane jest w formach szkolnych i pozaszkolnych. Należą do nich: wspieranie adaptacji zawodowej nauczycieli, wewnątrzszkolne doskonalenie nauczycieli, doradztwo metodyczne, samokształcenie, studia podyplomowe, doskonalenie w placówce doskonalenia czy na odległość. Doskonalenie zawodowe nauczycieli w formach pozaszkolnych najczęściej polega na korzystaniu z oferty szkoleniowej publicznych i niepublicznych placówek doskonalenia zawodowego, uczelni wyższych, bibliotek pedagogicznych czy organizacji (stowarzyszeń) oświatowych. Proponują one nauczycielom kursy, warsztaty, konferencje czy seminaria.

²⁰ J. Szempruch: Kierunki zmian w doskonaleniu zawodowym nauczycieli. [w:] Edukacja jutra. Od uniwersytetu do starości. Aspekty edukacji osób dorosłych, K. Denek, A. Kamińska, P. Oleśniewicz (red.). Oficyna Wydawnicza „Humanitas”, Sosnowiec, 2014, 153–166.

Do systemu doskonalenia zawodowego można zaliczyć²¹:

1. na poziomie centralnym – szkolenia prowadzone przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, ministra właściwego do spraw kultury i dziedzictwa narodowego oraz ministra właściwego do spraw rolnictwa;
2. na poziomie wojewódzkim – szkolenia prowadzone przez samorządy województw;
3. na poziomie lokalnym – szkolenia prowadzone przez gminy i powiaty.

Główna zmiana w doskonaleniu nauczycieli powinna się wiązać z przejściem z systemu doskonalenia zewnątrzszkolnego na wewnątrzszkolny. Tematyka szkoleń powinna wynikać z problemów wewnętrznych szkoły. Wskazane formy doskonalenia winny obejmować przede wszystkim formy uczenia się zespołowego, polegające na wzajemnej obserwacji, wizytach studyjnych, profesjonalnej dyskusji, benchmarkingu, wymianie doświadczeń, coachingu, przykładach dobrej praktyki, mentoringu, wspólnych warsztatach, projektach czy badaniach w działaniu²². Nowy system wspomaganie szkół i doskonalenia nauczycieli winien obejmować:

- wdrażanie rocznego planu wspomaganie szkoły,
- wdrażanie sieci współpracy i samokształcenia.

Dyrektor szkoły powinien powołać zespół wewnątrzszkolny, którego prace byłyby koordynowane przez zewnętrznego konsultanta – szkolnego organizatora rozwoju edukacji (SORE). Sieci współpracy i samokształcenia powinny skupiać nauczycieli i dyrektorów z różnych szkół na terenie powiatu. Taka struktura umożliwi wymianę doświadczeń, nawiązywanie długotrwałych zawodowych relacji opartych na samoorganizacji i swobodzie działania, a także tworzenie innowacyjnych rozwiązań (dzięki regularnym spotkaniom i aktywnej platformie internetowej).

Prowadzone przez AWF we Wrocławiu szkolenia dla nauczycieli wychowania fizycznego szkół ponadgimnazjalnych w ramach projektu „Nowa jakość praktyk pedagogicznych II” wskazały na społeczne zapotrzebowanie na wsparcie systemu doskonalenia zawodowego nauczycieli właśnie na poziomie lokalnym.

Nauczyciele wysoko ocenili jakość zaproponowanych szkoleń w poszczególnych ich aspektach, tj. jasność celów szkolenia, przygotowanie osób prowadzących szkolenia oraz przydatność treści przekazywanych w trakcie szkoleń. Efektem szkoleń było również nabycie przez nauczycieli dodatkowej wiedzy, co zmierzono, porównując liczbę

²¹ *Ibidem*, s. 156.

²² *Ibidem*, s. 163.

poprawnych odpowiedzi w testach wiedzy przeprowadzanych przed szkoleniami i po szkoleniach.

Otrzymane wyniki wskazują na konieczność włączenia się uczelni wyższej nie tylko w proces przygotowania młodej kadry nauczycielskiej (studia licencjackie i magisterskie). Być może powinna ona odgrywać rolę lidera w środowisku lokalnym, który wychodzi naprzeciw nowym potrzebom zawodowym nauczycieli: rozwijania ich aktywności i autonomii, a także podejmowania nowych ról i zachowań w kierunku uspołecznienia środowiska szkolnego. Uczelnia powinna usprawniać system doskonalenia zawodowego nauczyciela wychowania fizycznego w kierunku poprawy jakości pracy ze szkołą, co oznacza przejście od okazjonalnych, jednorazowych (często „na życzenie”) form szkoleniowych do kompleksowych rozwiązań w zakresie doskonalenia zawodowego na rzecz szkoły. Reforma edukacji w Polsce stawia środowisko nauczycielskie przed koniecznością stałego podnoszenia kwalifikacji i kompetencji niezbędnych do wykonywania zawodu. Włączenie się uczelni w lokalny system doskonalenia nauczycieli umożliwi także uczelniom dostosowywanie ich standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela wychowania fizycznego w sposób umożliwiający aktualizację wiedzy praktycznej (dostosowanej do potrzeb zmieniającego się dynamicznie środowiska szkolnego).

Piśmiennictwo

1. Guła-Kubiszewska H. (2012). *Szkolenie dla nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych (grudzień 2012–styczeń 2013). Nowa jakość praktyk pedagogicznych II*. Wrocławskie Towarzystwo Naukowe, Wrocław.
2. Guła-Kubiszewska H., Burzyński Z. (2013). *Szkolenie dla nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych (grudzień 2013–styczeń 2014). Nowa jakość praktyk pedagogicznych II*. Wrocławskie Towarzystwo Naukowe, Wrocław.
3. Guła-Kubiszewska H., Lewandowski M. (2007). *Jak rozwijać samowiedzę uczestników kultury fizycznej*. Wydawnictwo AWF, Wrocław.
4. Guła-Kubiszewska H., Starościak W., Czyż S., Kübler M. (2014). *Nowa jakość praktyk pedagogicznych w gimnazjach*. Oficyna Wydawnicza „Humanitas”, Sosnowiec.
5. Guła-Kubiszewska H., Tomaszewska A. (2014). *Szkolenie dla nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych (listopad–grudzień 2014). Nowa jakość praktyk pedagogicznych II*. Wrocławskie Towarzystwo Naukowe, Wrocław.
6. *Informacja o wymiarkach kontroli. Wychowanie fizyczne i sport w szkołach publicznych*, KNO-410-01-00/2009 (2010). Najwyższa Izba Kontroli, Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego, Warszawa.
7. Kübler M., Starościak W., Guła-Kubiszewska H., Czyż S. (2015). *Nowa jakość praktyk pedagogicznych w szkołach ponadgimnazjalnych*. Oficyna Wydawnicza „Humanitas”, Sosnowiec.
8. Papuda-Dolińska B. (2013). *Zawód nauczyciela w perspektywach krajowych: Wielka Brytania, Holandia, Finlandia*. [W:] *Edukacja przedszkolna w Polsce i na świecie*, T. Parczewska, B. Bilewicz-Kuźnia (red.). WUMCS, Lublin, 81–106.
9. Pilch T., Bauman T. (2010). *Zasady badań pedagogicznych. Strategie ilościowe i jakościowe*. Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa.
10. Raport Komisji Europejskiej (1998). *Edukacja dla Europy*. Wydawnictwo Elipsa, Warszawa.
11. *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2011 r. w sprawie dopuszczalnych form realizacji obowiązkowych zajęć wychowania fizycznego* (Dz.U. 2011 nr 175, poz. 1042).
12. *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 maja 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół* (Dz.U. 2014, poz. 803).

13. *Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela* (Dz.U. 2012, poz. 131).
14. Sarad-Deć K. (2010). *Europejski standard kompetencji nauczycieli*. [W:] *Pedagog wobec wyzwań współczesności*, F. Wawro (red.). WKUL, Lublin.
15. Starościak W., Czyż S., Guła-Kubiszewska H. (2014). *Nowa jakość praktyk pedagogicznych w szkołach podstawowych*. Oficyna Wydawnicza „Humanitas”, Sosnowiec.
16. StatSoft, Inc. (2010). STATISTICA (data analysis software system), version 9.1. www.statsoft.com.
17. Szempruch J. (2014). *Kierunki zmian w doskonaleniu zawodowym nauczycieli*. [W:] *Edukacja jutra. Od uniwersytetu do starości. Aspekty edukacji osób dorosłych*, K. Denek, A. Kamińska, P. Oleśniewicz (red.). Oficyna Wydawnicza „Humanitas”, Sosnowiec, 153–166.

Załączniki

Załącznik 1

Lista szkół ponadgimnazjalnych biorących udział w projekcie

Lp.	Nazwa i adres szkoły
1	Liceum Ogólnokształcące nr I ul. Księcia Józefa Poniatowskiego 9, 50-326 Wrocław
2	Liceum Ogólnokształcące nr III im. Adama Mickiewicza ul. Składowa 5, 50-209 Wrocław
3	Liceum Ogólnokształcące nr IV im. Stefana Żeromskiego ul. Stacha Świstackiego 12-14, 50-430 Wrocław
4	Liceum Ogólnokształcące nr VI im. Bolesława Prusa ul. Hutnicza 45, 54-139 Wrocław
5	Liceum Ogólnokształcące nr VII im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego ul. Krucza 49, 53-410 Wrocław
6	Liceum Ogólnokształcące nr VIII im. Bolesława Krzywoustego ul. Zaporoska 71, 53-415 Wrocław
7	Liceum Ogólnokształcące nr X im. Stefanii Sempołowskiej ul. Pieszka 1, 51-109 Wrocław
8	Liceum Ogólnokształcące nr XII im. Bolesława Chrobrego pl. Orłąt Lwowskich 2a, 53-605 Wrocław
9	Liceum Ogólnokształcące nr XV im. mjr. Piotra Wysockiego ul. Wojrowicka 58, 54-436 Wrocław
10	Liceum Ogólnokształcące nr XVII im. Agnieszki Osieckiej ul. Tęczowa 60, 53-603 Wrocław
11	Zespół Szkół nr 1 ul. Słubicka 29-33, 53-615 Wrocław
12	Zespół Szkół nr 2 im. I Korpusu Pancernego Wojska Polskiego ul. Borowska 105, 50-551 Wrocław
13	Zespół Szkół nr 3 ul. Szkocka 64, 54-402 Wrocław
14	Zespół Szkół nr 4 im. Komisji Edukacji Narodowej ul. Powstańców Śląskich 210-218, 53-140 Wrocław
15	Zespół Szkół nr 5 ul. gen. Józefa Hauke-Bosaka 33-37, 50-447 Wrocław
16	Zespół Szkół nr 14 al. Aleksandra Brücknera 10, 51-410 Wrocław

Lp.	Nazwa i adres szkoły
17	Zespół Szkół nr 18 ul. Młodych Techników 58, 53-645 Wrocław
18	Zespół Szkół nr 19 ul. Spółdzielcza 2a, 51-662 Wrocław
19	Zespół Szkół nr 22 ul. Parkowa 18-26, 51-616 Wrocław
20	Zespół Szkół nr 23 im. ks. Stanisława Staszica ul. Jana Wł. Dawida 9-11, 50-527 Wrocław
21	Zespół Szkół nr 25 ul. Skwierzyńska 1-7, 53-521 Wrocław
22	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 3 ul. ks. Piotra Skargi 31, 50-082 Wrocław
23	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 5 ul. Grochowa 13, 53-423 Wrocław
24	Zespół Szkół Zawodowych nr 5 ul. Jana Wł. Dawida 5, 50-527 Wrocław
25	Elektroniczne Zakłady Naukowe im. Fryderyka Joliot-Curie ul. Braniborska 57, 53-680 Wrocław
26	Lotnicze Zakłady Naukowe ul. Kiełczowska 43, 51-315 Wrocław
27	Zespół Szkół Budowlanych im. Gen. Józefa Bema ul. Grabiszyńska 236, 53-235 Wrocław
28	Zespół Szkół Ekonomiczno-Administracyjnych im. Marii Dąbrowskiej ul. Stanisława Worcella 3, 50-448 Wrocław
29	Zespół Szkół Ekonomicznych im. Mikołaja Kopernika ul. Drukarska 50, 53-312 Wrocław
30	Zespół Szkół Gastronomicznych ul. Kamienna 86, 50-547 Wrocław
31	Zespół Szkół Integracyjnych ul. Nowodworska 70-82, 54-438 Wrocław
32	Zespół Szkół Plastycznych im. Stanisława Kopystyńskiego ul. ks. Piotra Skargi 23b, 50-082 Wrocław
33	Zespół Szkół Teleinformatycznych i Elektronicznych ul. gen. Józefa Hauke-Bosaka 21, 50-447 Wrocław

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu, al. I. J. Paderewskiego 35, 51-612 Wrocław

Biuro projektu: ul. Witelona 25 p. 406, 51-617 Wrocław

email: projekt.praktyki2@awf.wroc.pl

tel. 71 347 31 59

Załącznik 2

Kwestionariusz ankiety ewaluacyjnej szkolenia

Prosimy o wypełnienie niniejszej ankiety. Ankieta ma na celu zbadanie elementów merytorycznych, kompetencyjnych oraz organizacyjnych szkolenia według wytycznych przyjętych w projekcie. Proszę zaznaczyć odpowiednią liczbę (od 1 do 5) odzwierciedlającą Pani/Pana opinię: 1 – oceniam bardzo nisko, 2 – oceniam nisko, 3 – nie wiem, nie mam zdania, 4 – oceniam wysoko, 5 – oceniam bardzo wysoko.

1. Proszę zaznaczyć, czy cele szkolenia zostały jasno określone.
 Tak Nie Nie mam zdania
2. Proszę zaznaczyć, czy założone cele szkolenia zostały według Pani/Pana osiągnięte.
 Tak Nie Nie mam zdania
3. Jaka jest Pani/Pana zdaniem ogólna ocena szkolenia?
 1 2 3 4 5 wyposażenie sali wykładowej
 1 2 3 4 5 efektywne wykorzystanie czasu zajęć
 1 2 3 4 5 praca organizatora szkolenia
4. Jak ocenia Pani/Pan program zajęć?
 1 2 3 4 5 zdobycie nowej wiedzy
 1 2 3 4 5 środki dydaktyczne
 1 2 3 4 5 przydatność w pracy zawodowej

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu, al. I. J. Paderewskiego 35, 51-612 Wrocław

Biuro projektu: ul. Witelona 25 p. 406, 51-617 Wrocław

email: projekt.praktyki2@awfwroc.pl

tel. 71 347 31 59

5. Proszę zaznaczyć dwa najczęściej stosowane sposoby pracy na zajęciach.

wykład

dyskusja

praca w grupach

gra dydaktyczna

inne, jakie?

6. Jak ocenia Pani/Pan osobę prowadzącą szkolenie teoretyczne?

1 2 3 4 5 była dobrze przygotowana do zajęć

1 2 3 4 5 prowadziła je w sposób jasny i komunikatywny

1 2 3 4 5 przewidywała potrzeby uczestników

1 2 3 4 5 aktywizowała uczestników

7. Jak ocenia Pani/Pan osobę prowadzącą szkolenie z nordic walkingu?

1 2 3 4 5 była dobrze przygotowana do zajęć

1 2 3 4 5 prowadziła je w sposób jasny i komunikatywny

1 2 3 4 5 przewidywała potrzeby uczestników

1 2 3 4 5 aktywizowała uczestników

8. W jakim stopniu szkolenie spełniło Pani/Pana oczekiwania (w ujęciu całościowym)?

1 2 3 4 5

9. Co w szkoleniu było dla Pani/Pana najbardziej przydatne i dlaczego?

.....
.....
.....
.....

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu, al. I. J. Paderewskiego 35, 51-612 Wrocław

Biuro projektu: ul. Witelona 25 p. 406, 51-617 Wrocław

email: projekt.praktyki2@awf.wroc.pl

tel. 71 347 31 59

10. Proszę ocenić stan swojej wiedzy w dziedzinach objętych programem w skali od 1 do 5.

Przed szkoleniem	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
Po szkoleniu	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☒	5 ☐

11. Proszę ocenić stan swoich umiejętności praktycznych w dziedzinach objętych programem szkolenia w skali od 1 do 5.

Przed szkoleniem	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
Po szkoleniu	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☒	5 ☐

12. Proszę zaznaczyć, w jakim stopniu wiedza i umiejętności nabyte podczas szkolenia będą przydatne w Pani/Pana pracy zawodowej.

1 2 3 4 5

Metryczka

1. Płeć:

Kobieta Mężczyzna

2. Wiek :

do 25 lat 26–35 lat 36–45 lat 46–55 lat 56 lat i więcej

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu, al. I. J. Paderewskiego 35, 51-612 Wrocław

Biuro projektu: ul. Witelona 25 p. 406, 51-617 Wrocław

email: projekt.praktyki2@awfwroc.pl

tel. 71 347 31 59

Załącznik 3

Kwestionariusz oceny wiedzy (praktyka 2012/2013)

Imię i nazwisko.....Wrocław, dnia.....

Przed praktyką

Po praktyce

1. Program – to obmyślenie doboru i kolejności przewidywanych działań, z którymi nie wiążemy postanowienia wykonania. Plan natomiast jest obmyśleniem doboru i kolejności przewidywanych działań z jednoczesnym właśnie według obmyślanego toku.

- a) wyborem nowych treści
- b) postanowieniem podjęcia ich
- c) zupełną modyfikacją tych działań
- d) zamiarem zmiany treści na inne

2. Program nauczania powinien zawierać: szczegółowe cele kształcenia i wychowania, treści zgodne z treściami nauczania zawartymi w podstawie programowej, opis założonych osiągnięć ucznia (z uwzględnieniem standardów wymagań będących podstawą przeprowadzenia sprawdzianów i egzaminów), propozycje kryteriów oceny i metod sprawdzania osiągnięć ucznia oraz

- a) sposoby osiągania celów (dostosowane do potrzeb, możliwości i warunków, w jakich będzie realizowany)
- b) wybrany dział treści kształcenia
- c) opis ogólnych zadań działań wychowawczych szkoły
- d) ofertę programową szkoły

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu, al. I. J. Paderewskiego 35, 51-612 Wrocław

Biuro projektu: ul. Witelona 25 p. 406, 51-617 Wrocław

email: projekt.praktyki2@awf.wroc.pl

tel. 71 347 31 59

3. Do obowiązków każdego nauczyciela należy określenie szczegółowych do realizowanego przez niego programu zajęć edukacyjnych oraz poinformowanie o nich na początku roku szkolnego uczniów i ich rodziców (opiekunów).

- a) sprawdzianów
- b) wymagań sprawnościowych
- c) treści zadań kontrolnych
- d) wymagań edukacyjnych

4. Ocena w szerokim rozumieniu oznacza z racjonalną kontrolą rozwoju dyspozycji instrumentalnych (technologicznych) w postaci wiedzy, sprawności i umiejętności oraz kierunkowych (aksjologicznych), odnoszących się do wartości, postaw i motywacji w złożonym procesie kształcenia i wychowania fizycznego.

- a) ogół czynności i decyzji związanych
- b) rozpiętość stopni szkolnych związanych
- c) stosowanie noty szkolnej zgodnie
- d) wystawianie stopni formalnych zgodnie

5. Wewnątrzszkolne ocenianie w odniesieniu do wychowania fizycznego powinno określać:, przedmiot oceny w każdym obszarze (co będzie oceniane?), szczegółowe kryteria oceny w każdym obszarze, w tym skalę ocen (jak i kiedy będzie to oceniane?) oraz sposób przejścia od ocen bieżących do oceny semestralnej i końcoworocznej.

- a) materiał do opanowania
- b) obszary oceniania
- c) zadania kontrolno-oceniające
- d) wymagania edukacyjne

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu, al. I. J. Paderewskiego 35, 51-612 Wrocław

Biuro projektu: ul. Witelona 25 p. 406, 51-617 Wrocław

email: projekt.praktyki2@awfwroc.pl

tel. 71 347 31 59

6. Rodzaje hospitacji w kontekście mierzenia jakości pracy szkoły to: hospitacja kontrolno-oceniająca, hospitacja doradczo-doskonaląca,

- a) hospitacja diagnozująca
- b) hospitacja sumująca
- c) hospitacja kształcąca
- d) hospitacja nauczycielska

7. Lekcje wychowania fizycznego:

Są to celowo organizowane sytuacje dydaktyczno-wychowawcze zmierzające do realizacji fizycznego kształcenia (dokonywanie przez uczniów zmian w strukturze własnego ciała i jego funkcjach, nabywanie wiadomości, umiejętności i nawyków w zakresie kultury fizycznej) oraz szkolnej (związane z kształtowaniem pozytywnych postaw wobec wartości kultury fizycznej).

- a) edukowania młodzieży
- b) kształcenia młodzieży
- c) wychowania młodzieży
- d) kształtowania młodzieży

8. Tok lekcji to względnie stałe następstwo podstawowych pedagogicznych.

- a) ćwiczeń
- b) zadań
- c) celów
- d) wymagań

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu, al. I. J. Paderewskiego 35, 51-612 Wrocław

Biuro projektu: ul. Witelona 25 p. 406, 51-617 Wrocław

email: projekt.praktyki2@awf.wroc.pl

tel. 71 347 31 59

9. Etap identyfikacji w procesie diagnozy pedagogicznej polega na zebraniu faktów i ich

- a) opisanii w kontekście rozwoju ucznia
- b) odniesieniu do celów przedmiotu
- c) sklasyfikowaniu
- d) wyjaśnieniu w odniesieniu do genezy powstania tych faktów

10. Metody proaktywne (usamodzielniające) to metoda zabawowo-naśladowcza, metoda zabawowo-klasyczna, metoda bezpośredniej celowości ruchu oraz metoda

- a) programowanego uczenia się
- b) programowego usprawniania się
- c) programowego uczenia się
- d) programowanego usprawniania się

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu, al. I. J. Paderewskiego 35, 51-612 Wrocław

Biurowo projektu: ul. Witelona 25 p. 406, 51-617 Wrocław

email: projekt.praktyki2@awfwroc.pl

tel. 71 347 31 59

Załącznik 4

Kwestionariusz oceny wiedzy (praktyka 2013/2014)

Imię i nazwisko.....Wrocław, dnia.....

Przed praktyką

Po praktyce

1. Samooceny są rodzajem sądów wartościujących. Cechy charakteryzujące samoocenę to: (wpisz wszystkie prawidłowe odpowiedzi).

- a) wartościowanie
- b) adekwatność
- c) ocenianie
- d) spójność

2. Proces formułowania samoocen składa się z trzech głównych faz: artikulacji ocenianej cechy,, formułowania ostatecznej samooceny.

- a) wartościowania
- b) chęci zdobycia aprobaty społecznej
- c) hamowania nagłych, przelotnych pragnień
- d) inspiracji wewnętrznej

3. Arkusz planowania samodzielnej pracy ucznia przebiega według etapów:

- 1. określenie, czego uczeń będzie się uczył;
- 2. opisanie, jak uczeń wykaże, czego się nauczył;
- 3. wymienienie pomocy naukowych, jakich uczeń użyje;
- 4.;

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu, al. I. J. Paderewskiego 35, 51-612 Wrocław

Biuro projektu: ul. Witelona 25 p. 406, 51-617 Wrocław

email: projekt.praktyki2@awf.wroc.pl

tel. 71 347 31 59

5. zaplanowanie punktów kontrolnych, w których uczeń otrzymywałby informację zwrotną i odbywałoby się sprawdzenie jego postępów;
6. ustalenie terminów wykonania pracy;
7. wymyślanie czynności, jakim powinien poświęcić się uczeń zaraz po realizacji pracy samodzielnej.

- a) określenie celów w procesie uczenia się
- b) określenie kolejnych kroków w procesie uczenia się
- c) określenie kolejnych czynności planowania
- d) określenie kryteriów oceny działania

4. W edukacji człowieka można wyróżnić 4 poziomy: 1) wyłącznej heteroedukacji, 2), 3) równowagi heteroedukacji z autoedukacją, 4) dominacji autoedukacji.

- a) heteroedukacji częściowej
- b) heteroedukacji dominującej
- c) heteroedukacji podporządkowanej autoedukacji
- d) heteroedukacji dominującej z przejawami działań autoedukacyjnych

5. Elementy samowiedzy ucznia – uczestnika kultury fizycznej – to: sądy opisowe, sądy wartościujące,, sądy o regułach generowania wiedzy o sobie, sądy o regułach komunikowania wiedzy o sobie.

- a) sądy o standardach wykonania
- b) sądy o standardach osobistych
- c) sądy o standardach wychowawczych
- d) sądy o standardach działania

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu, al. I. J. Paderewskiego 35, 51-612 Wrocław

Biuro projektu: ul. Witelona 25 p. 406, 51-617 Wrocław

email: projekt.praktyki2@awfwroc.pl

tel. 71 347 31 59

6. Stres to reakcja organizmu na stawiane mu zadania.

- a) zindywidualizowana
- b) swoista
- c) nieswoista
- d) objawiająca się napięciem mięśni

7. W czasie sytuacji stresowej można wyszczególnić etapy(ów) reakcji stresowej.

- a) trzy
- b) cztery
- c) pięć
- d) sześć

8. Jednym z warunków dobrych relacji z uczniem według Johnsona powinny być: (wpisz wszystkie prawidłowe odpowiedzi).

- a) dyscyplina i rzetelne wykonywanie wzajemnie obowiązków
- b) konstruktywne rozwiązywanie problemów
- c) wzajemne rozumienie się
- d) osiągnięcie przez ucznia dobrych wyników w nauce według zaleceń nauczyciela

9. Reakcja relaksacyjna to (wpisz wszystkie prawidłowe odpowiedzi).

- a) stan przeciwstawny reakcji stresowej
- b) reakcja demobilizacyjna organizmu polegająca na zmniejszeniu aktywności układu sympatycznego
- c) zwolnienie psychofizyczne
- d) zmniejszenie stanu napięcia psychosomatycznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu, al. I. J. Paderewskiego 35, 51-612 Wrocław

Biuro projektu: ul. Witelona 25 p. 406, 51-617 Wrocław

email: projekt.praktyki2@awf.wroc.pl

tel. 71 347 31 59

10. Relaks metodą Schulza, zwany też treningiem autogennym Schulza, polega w głównej mierze na

- a) wypracowanej metodzie powtarzania autosugestywnych formuł w celu przywołania określonych stanów ciała
- b) opanowaniu własnych reakcji związanych z napinaniem i rozluźnianiem mięśni
- c) specyficznej formie fizycznej manipulacji ciałem i masażu
- d) osiągnięciu optymalnego rozluźnienia mięśniowego za pomocą odpowiedniej gimnastyki

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu, al. I. J. Paderewskiego 35, 51-612 Wrocław

Biuro projektu: ul. Witelona 25 p. 406, 51-617 Wrocław

email: projekt.praktyki2@awf.wroc.pl

tel. 71 347 31 59

Załącznik 5

Kwestionariusz oceny wiedzy (praktyka 2014/2015)

Imię i nazwisko.....Wrocław, dnia.....

Przed praktyką

Po praktyce

1. W edukacji zdrowotnej wyróżniono pięć obszarów edukacji zdrowotnej. Są to:

- **aktywność fizyczna, praca i wypoczynek, żywienie;**
- **rozwój fizyczny w okresie dojrzewania i okresie młodzieńcym;**
- **dbałość o ciało, bezpieczeństwo, choroby;**
- **zdrowie i dbałość o nie;**
-

- a) potencjał wydolnościowy organizmu
- b) zdrowie ogólne młodzieży
- c) zdrowie psychospołeczne i umiejętności życiowe
- d) umiejętności profilaktyczne

2. Realizacja zajęć z edukacji zdrowotnej wymaga dostosowania treści edukacyjnych do potrzeb uczniów po

- a) analizie wytycznych MEN w zakresie szczegółowych treści merytorycznych
- b) przeprowadzeniu diagnozy tych potrzeb
- c) wywiadzie z rodzicami
- d) analizie podręczników metodycznych w zakresie edukacji zdrowotnej

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu, al. I. J. Paderewskiego 35, 51-612 Wrocław

Biuro projektu: ul. Witelona 25 p. 406, 51-617 Wrocław

email: projekt.praktyki2@awfwroc.pl

tel. 71 347 31 59

3. Ze względu na specyfikę zajęć z edukacji zdrowotnej w ocenianiu osiągnięć uczniów należy wziąć pod uwagę:

- obecność i aktywność uczniów na zajęciach; ich gotowość do podejmowania zadań indywidualnych lub zespołowych;
 - samoocenę uczniów dotyczącą rozwoju ich umiejętności osobistych i społecznych oraz zmian postaw i zachowań (w miarę możliwości z wykorzystaniem kwestionariuszy i arkuszy samooceny);
 - ocenę pracy ucznia przez nauczyciela dotyczącą specyficznych zadań, pracy domowej, projektów, portfolio i innych wytworów pracy ucznia;
 -
- a) ocenę przez rówieśników w przypadku wykonywania projektów i prac zespołowych
- b) ocenę z wychowania fizycznego
- c) ocenę z bloku trening zdrowotny
- d) ocenę nawyków zdrowotnych

4. Skuteczność edukacji zdrowotnej wymaga od nauczyciela

- a) prowadzenia zajęć z wykorzystaniem różnorodnych metod i technik aktywizujących oraz interaktywnych
- b) prowadzenia wykładów tematycznych
- c) stosowania metod odtwórczych
- d) wykorzystania standardowych skutecznych metod reprodukcyjnych

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu, al. I. J. Paderewskiego 35, 51-612 Wrocław

Biuro projektu: ul. Witelona 25 p. 406, 51-617 Wrocław

email: projekt.praktyki2@awf.wroc.pl

tel. 71 347 31 59

5. Organizacja zajęć w ramach bloku edukacja zdrowotna obejmuje dwa warianty realizacyjne: oraz wariant alternatywny.

- a) wariant optymalny
- b) wariant standardowy
- c) wariant tematyczny
- d) wariant przykładowy

6. W pracach nad podstawą programową z wychowania fizycznego przyjęto założenie, że zajęcia z edukacji zdrowotnej na IV etapie edukacyjnym prowadzone będą obowiązkowo w ramach godzin realizowanych

- a) w systemie klasowo-lekcyjnym
- b) w ramach bloku trening zdrowotny
- c) z puli zajęć pozalekcyjnych nieobligatoryjnych
- d) z puli zajęć do wyboru

7. Ćwiczenia rozgrzewające rozpoczynamy od płaszczyzny

- a) czołowej
- b) strzałkowej
- c) poprzecznej
- d) nie ma to znaczenia

8. Na step wchodzimy,

- a) stawiając całą stopę
- b) stawiając stopę przez palce-śródstopie-piętę
- c) stawiając stopę przez piętę-śródstopie-palce
- d) stawiając tylko palce i śródstopie

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu, al. I. J. Paderewskiego 35, 51-612 Wrocław

Biuro projektu: ul. Witelona 25 p. 406, 51-617 Wrocław

email: projekt.praktyki2@awf.wroc.pl

tel. 71 347 31 59

9. Dobór piłki fitball dla ćwiczącego zależy od

- a) wysokości ciała, umiejętności
- b) wysokości ciała, masy
- c) wieku, wysokości ciała, umiejętności
- d) masy i wysokości

10. Na intensywność zajęć z wykorzystaniem stepu wpływa

- a) tempo muzyki, trudność kroków, praca rąk
- b) trudność kroków, wysokość stepu, stopień zaawansowania ćwiczącego
- c) tempo muzyki, wysokość stepu, praca rąk
- d) wysokość stepu, tempo muzyki

